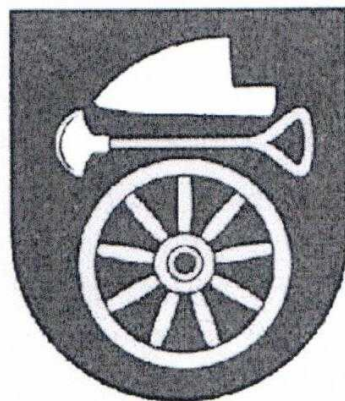

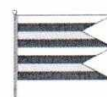
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

S Ú T O R

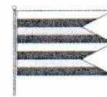
pre obdobie 2014-2020

**Program bol spracovaný za odbornej pomoci a konzultácií Občianskeho
zdrúženia Fundament**

OBSAH

1. Úvod.....	3
2. Vízia	3
3. Socio-ekonomická analýza.....	3
3.1 Ľudské zdroje	4
3.1.1 Demografická situácia obce	4
3.1.2 Vzdelávanie, vzdelanosť	9
3.2 Kultúra a spoločenský život, sociálna situácia	12
3.2.1 Kultúra a spoločenský život	12
3.2.2 Tretí sektor	12
3.2.3 Sociálna situácia	13
3.3 Ekonomické využitie zdrojov.....	13
3.3.1 Podnikateľská sféra	13
3.3.2 Nezamestnanosť, zamestnanosť	15
3.3.2.1 Nezamestnanosť	15
3.3.2.2 Zamestnanosť, trh práce	17
3.4 Materiálne zdroje.....	17
3.4.1 Bývanie a bytový fond	18
3.4.2 Infraštruktúrálna vybavenie.....	19
3.5 Prírodné zdroje	21
3.6 Cestovný ruch.....	21
4. SWOT analýza obce.....	22
5. Strom problémov a cieľov.....	23
5.1 Strom problémov	23
5.2 Strom cieľov	24
6. Rozvojová stratégia	25
6.1 Ciele a priority	25
6.2 Opatrenia a aktivity	25
7. Akčný plán obce.....	30

1. Úvod

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) obce je základným programovým a výkonným dokumentom spracovaným na úrovni obce v rámci partnerstva lokálnej samosprávy, podnikateľského sektora a mimovládnych organizácií z územia obce.

Navrhuje systematickú a funkčnú stratégiu trvalo udržateľného rozvoja obce zameranú na realizáciu všestranného ekonomického a sociálneho rozvoja:

- čerpá najmä zo znalostí miestnych aktérov a odborníkov, ktorí najlepšie poznajú miestne problémy, potreby a rozvojové možnosti obce
- umožňuje partnerom spoluúčast' na programovaní a kontrole stratégie ekonomického a sociálneho rozvoja obce
- pomáha zvyšovať všeobecné povedomie o potrebách obce a regiónu

2. Vízia

„Rozkvitajúca sa obec, moderné vidiecke osídlenie, s nízkou mierou nezamestnanosti, vzdelaním obyvateľstvom, silnou sociálnou inklúziou, úspešným hospodárstvom na báze miestnych daností, poľnohospodárstvom a aktívnym spoločenským a kultúrnym životom.,,

3. Sociálna a ekonomická analýza

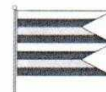
Všeobecné úvodné informácie.

Leží uprostred Rimavskej kotliny v doline ľavostranného prítoku rieky Rimava.

Obec leží v nadmorskej výške 188 m, kataster obce s rozlohou 1 326 ha patrí do teplej klimatickej oblasti s priemernou ročnou teplotou 8-9 stupňov C.

História obce

Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1410, ale osídlenie je staršieho pôvodu. Patrila pod hrad Blh, potom Muránskemu panstvu. Počas tureckej nadvlády ju Turci vyplienili a celkom spustošili. Roku 1828 žilo v 58 domoch 428 obyvateľov, ktorí sa prevažne zaoberali poľnohospodárstvom, výrobou fajok a metiel. Najstaršou urbanistickou pamiatkou obce je kostol, postavený v roku 1810. V obci sa nachádza kultúrny dom, základná škola a jedna predajňa s potravinami. V chotári obce sa nachádza prírodná rezervácia Ťahan.

3.1 Ľudské zdroje

3.1.1 Demografická situácia obce

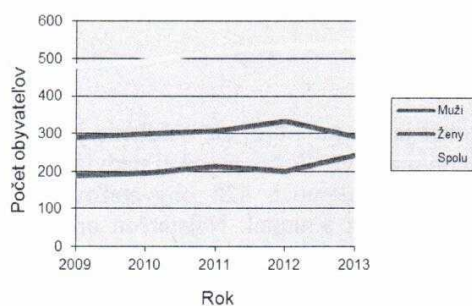
Obec Sútor má 546 obyvateľov. Oproti negatívnym trendom v regióne i celkovo na Slovensku, má počet obyvateľov zvyšujúcu sa tendenciu, najmä kvôli stabilne pozitívnemu prirodzenému prírastku obyvateľov.

Tab. č.1 – Základné demografické ukazovatele

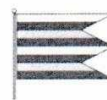
		Predproduktívne		Produktívne		Poproduktívne		SPOLU
		Absol.	%	Absol.	%	Absol.	%	
2013	Ženy	128	23,97%	171	32,02%	25	4,68%	293
	Muži	76	14,23%	114	21,35%	20	3,75%	241
	Spolu	204	38,20%	285	53,37%	45	8,43%	534
2012	Ženy	125	23,41%	183	34,27%	24	4,49%	333
	Muži	73	13,67%	112	20,97%	15	2,81%	200
	Spolu	198	37,08%	295	55,24%	39	7,30%	533
2011	Ženy	118	22,10%	169	31,65%	20	3,75%	308
	Muži	83	15,54%	109	20,41%	20	3,75%	212
	Spolu	201	37,64%	278	52,06%	40	7,49%	520
2010	Ženy	112	20,97%	163	30,52%	23	4,31%	299
	Muži	68	12,73%	110	20,60%	18	3,37%	196
	Spolu	180	33,71%	273	51,12%	41	7,68%	495
2009	Ženy	112	20,97%	159	29,78%	19	3,56%	291
	Muži	70	13,11%	106	19,85%	13	2,43%	189
	Spolu	182	34,08%	265	49,63%	32	5,99%	480

Graf č.1 – Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 200-2004

Vývoj počtu obyvateľov

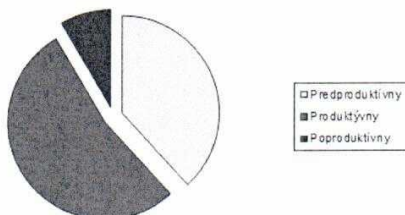

Graf č.2 – Zloženie obyvateľov podľa veku

Zloženie podľa veku

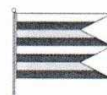

Výrazne pozitívnym ukazovateľom demografických údajov je index starnutia (pomer poproduktívneho a predproduktívneho obyvateľstva). Ten sa v roku 2004 pohyboval na úrovni 41,12%, čo je hodnota výrazne lepšia ako v Banskobystrickom kraji (103,34%), ale aj oproti tejto hodnote v okrese Rimavská Sobota (kde je to 94,38%). Tempo sa spomaľuje, keďže v roku 2000 bola hodnota indexu starnutia pod úrovňou 32,5%. Tieto fakty hovoria o výrazne mladej obci, s vysokým počtom detí, čo v budúcnosti dáva predpoklady na posilnenie obce.

Tab. č.2 – Prirodzený prírastok obyvateľstva obce

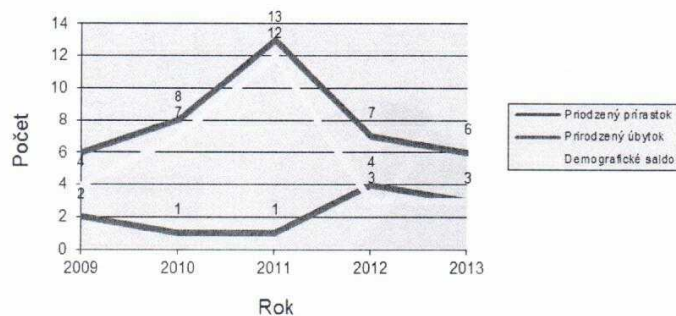
ROK	2009	2010	2011	2012	2013
Prirodzený prírastok	6	8	13	7	6
Prirodzený úbytok	2	1	1	4	3
Demografické saldo	4	7	12	3	3

Hodnoty prirodzeného prírastku sú dlhodobo (okrem jedného roka) vysoko pozitívne. Je to spôsobené najmä špecifickým demografickým správaním, sa väčšinového rómskeho obyvateľstva v obci, ktoré je charakteristické mnohohodnými rodinami, aj napriek zväčša zlým sociálnym podmienkam rodiny. Z trendov je pravdepodobné, že pozitívny prirodzený prírastok bude pokračovať aj v nasledujúcich rokoch.

Graf č.3 – Prehľad prirodzeného prírastku obyvateľov

Prehľad prirodzeného prírastku obyvateľov

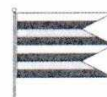

Tab. č.3 – Migračné saldo obyvateľstva obce

ROK	2009	2010	2011	2012	2013
Prírastok	4	5	7	13	6
Úbytok	2	5	1	4	3
Migračné saldo	2	0	6	9	3

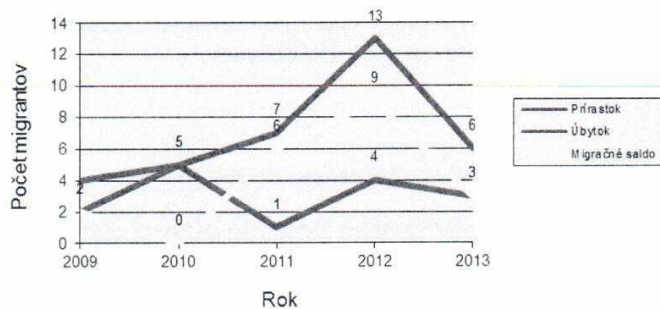
V sledovanom období nastal v migrácii obyvateľstva výrazný zlom, keď sa negatívna migrácia zmenila na pozitívnu. Hodnoty však nie sú také výrazné, aby ovplyvnili pozitívny celkový prírastok obyvateľov v obci.

Odst'ahovanie je typické najmä pre mladšiu a vzdelanejšiu skupinu obyvateľov do regionálnych centier, najmä do a Rimavskej Soboty, ale aj do iných regiónov a štátov EU, podobne ako aj v iných obciach regiónu, čo znižuje konkurencieschopnosť obce. Dôvodom odst'ahovania sa je v prevažnej miere vysoká nezamestnanosť a sociálna neistota, ktorá panuje v celom regióne.

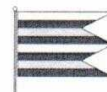
Graf č.4 – Prehľad migrácie obyvateľstva

Prehľad migrácie obyvateľstva

Tab. č.4 – Náboženské zloženie obyvateľstva obce

Náboženské vyznanie	Absol.	%
Rímskokatolícka cirkev	507	94,94%
Gréckokatolícka cirkev	0	0,00%
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	0	0,00%
Reformovaná kresťanská cirkev	0	0,00%
Evanjelická cirkev metodistická	0	0,00%
Cirkev československá husitská	0	0,00%
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	0	0,00%
Ostatné	0	0,00%
Bez vyznania	0	0,00%
Nezistené	27	5,06%
Spolu	534	100,00%

Náboženská štruktúra obyvateľstva neprešla v poslednom období žiadnymi výraznými zmenami, prevláda Rímskokatolícke náboženstvo. Spolunažívanie náboženských skupín je úplne bezproblémové, v súlade s celospoločenským trendom, náboženstvo nehrá významnú úlohu pri každodennom spolužití občanov.

Graf č.5 – Náboženské zloženie obyvateľstva

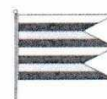

Tab. č.5 – Národnostné zloženie obyvateľstva obce

Počet obyv.	Národnosť									
534	Slovenská	Maďarská	Rómska	Česká	Moravská	Rusínska	Nemecká	Ukrajinská	Pofská	Iná
Absol.	15	65	454	0	0	0	0	0	0	0
%	2,81%	12,17%	85,02%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

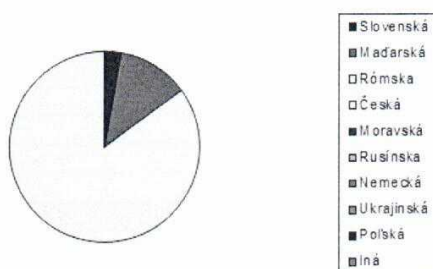
Ako je to pre mikroregión typické, obyvateľstvo je národnostne zmiešané, s výraznou prevahou rómskeho obyvateľstva, ktoré tvorí 60 % celkového obyvateľstva. Oproti iným okolitým obciam, ktoré majú síce silnú komunitu, ale tá sa nehlási k rómskej národnosti, v Uzovskej Panici sa Rómovia k svojej národnosti hlásia.

Graf č.6 – Národnostné zloženie obyvateľstva

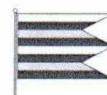
Národnostné zloženie obyvateľstva

3.1.2 Vzdelávanie, vzdelanosť

Vzdelanostná úroveň obyvateľstva je jednou z najväčších slabín obce, najmä pri smerovaní SR na vzdelanostnú ekonomiku a rozvoj IKT. Všetky ukazovatele obyvateľov sú hlboko pod celoslovenským, ale aj regionálnym priemerom, s tým, že prevláda základné vzdelanie obyvateľov. Ak berieme do úvahy len dospelé obyvateľstvo (bez detí do 16 rokov), 61,62% obyvateľov má iba základné vzdelanie (priemer v Banskobystrickom kraji je 10%), 14,91% má učňovské vzdelanie bez maturity, podiel obyvateľov s úplným stredoškolským vzdelaním dosahuje hodnotu 15,57%, čo je znova výrazne pod krajským priemerom – 44%. Len 1,97% obyvateľstva má vysokoškolské vzdelanie, čo je menej ako krajský priemer (9%).

Táto vzdelanostná štruktúra je absolútne nevyhovujúca pre momentálne potreby trhu práce, najmä po jej silnej orientácii na vedomostnú spoločnosť a využívanie informačno-komunikačných technológií. Aj keď sa situácia môže zmeniť u detí, problémom zostáva dospelé obyvateľstvo, ktoré by potrebovalo zvýšenie vzdelanostnej úrovne k tomu, aby sa mohla znížiť vysoká nezamestnanosť. Chýba systém celoživotného vzdelávania.

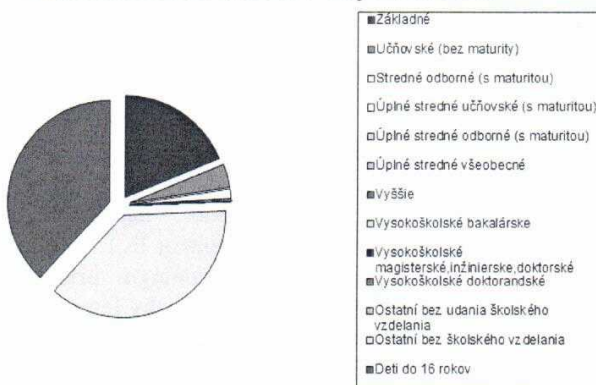

Tab. č. 6 – Vzdelanostná úroveň obyvateľstva

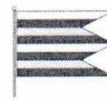
Najvyšší ukončený stupeň školského vzdelania	Absol.	%
Základné	100	18,73%
Učňovské (bez maturity)	20	3,75%
Stredné odborné (s maturitou)	8	1,50%
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	2	0,37%
Úplné stredné odborné (s maturitou)	0	0,00%
Úplné stredné všeobecné	0	0,00%
Vyššie	0	0,00%
Vysokoškolské bakalárske	0	0,00%
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	0	0,00%
Vysokoškolské doktorandské	0	0,00%
Ostatní bez udania školského vzdelania	0	0,00%
Ostatní bez školského vzdelania	200	37,45%
Deti do 16 rokov	204	38,20%
Spolu	534	100,00%

Graf č. 7 – Štruktúra vzdelanostnej úrovne obyvateľstva

Vzdelanostná úroveň obyvateľstva

Čo sa týka infraštruktúry vzdelávania, obec je pomerne dobre vybavená. Prevádzkuje materskú školu aj základnú školu s ročníkmi 1-4. Materská škola je však využívaná skoro na celú kapacitu, čo sa pri zvyšujúcom počte obyvateľov môže stať nedostatočnou. Vyšší stupeň ZŠ navštevujú deti v obci Bátka, kde cestujú autobusom. Stredné školy sú najviac dostupné v mestách, najmä v Rimavskej Sobote a Tornali.

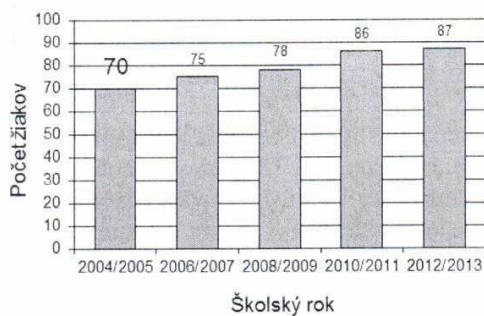
V obci funguje aj základná škola, so 4 ročníkmi a 54 žiakmi. Počet žiakov sa v posledných niekoľkých rokoch zvyšuje, pôsobením pozitívnej demografie. Všetci žiaci patria k rómskemu obyvateľstvu, ktoré sa vyznačuje zlou sociálnou situáciou. Problémom pritom je zlá školská dochádzka žiakov, čo je spôsobované najmä nezodpovednosťou rodičov, ktoré svoje deti nemotivujú. Tento jav hrozí ďalším znižovaním vzdelanostnej úrovne a beznádejnú situáciu obyvateľov na trhu práce. Je treba zlepšiť vzťah detí zo školou sa snažia mimoškolské aktivity organizovať školou.

Školský rok	Počet žiakov	Z toho		
		Rómskych	Zo soc.znevýhodnených rodín	Handicapovaných
2004/2005	70	70	70	5
2006/2007	75	75	75	6
2008/2009	78	78	78	8
2010/2011	86	86	86	6
2012/2013	87	87	87	8

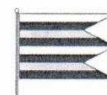
Budova školy je v pomerne dobrom stave, potrebuje však rekonštrukciu a zefektívnenie prevádzky. Jej vybavenie je štandardné. Z cudzích jazykov sa vyučuje jazyk nemecký vo forme krúžku. Škola má aj vybavenie IKT, s pripojením na internet. Personál školy je kvalifikovaný, pracuje v nej aj rómsky asistent.

Škola sa pravidelne zúčastňuje na spoločenských a kultúrnych aktivitách obce, pravidelne organizuje aj akadémiu pre špeciálne školy s názvom „Aj my to dokážeme“.

Vývoj počtu žiakov

Výrazne sťaženú situáciu z hľadiska vyhovujúceho vzdelania má dospelé obyvateľstvo, ktoré má zväčša základné vzdelanie, čo je v súlade s bývalými potrebami poľnohospodárskeho regiónu. Po krachu poľnohospodárstva sa však vzdelanie tohto zamerania stalo málo konkurencieschopné, sťažujúc tak postavenie obyvateľstva na trhu práce. Priamo v obci nie sú možnosti pre celoživotné vzdelávanie vytvorené, v okolitých centrálnych obciach sú tieto možnosti obmedzené. Obyvatelia využívajú zväčša rôzne kurzy ponúkané úradmi práce.

3.2 Kultúra a spoločenský život, sociálna situácia

3.2.1 Kultúra a spoločenský život

Spoločenský život, najmä čo sa týka kultúry je vzhľadom na veľkosť obce pomerne slabý. Obyvatelia, najmä mladšia generácia už neprejavujú taký záujem o rozvoj kultúry a tradícií obce a regiónu. K tomuto trendu ďalej prispieva aj vysoká nezamestnanosť a s tým spojená znížená životná úroveň obyvateľov. Strata kultúrnej identity je viditeľná aj pri rómskej populácii, ktorá už svoje tradície a kultúru skoro vôbec nerozvíja. Aktívny je jedine futbalový klub, poľovnícke združenie a MŠ a ZŠ, ktoré sa zúčastňujú na kultúrnych aktivitách. Chýbajú mimoškolské aktivity pre deti, ktoré by poskytovali deťom možnosť kvalitného trávenia voľného času. Tento nedostatok spôsobuje to, že deti čas po škole trávia v skupinkách na uliciach obce, čo spôsobuje negatívne spoločenské javy.

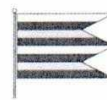
Darí sa športu, futbalovému klubu, ktorý má 25 členov a pravidelne organizuje športové podujatia.

Všeobecne sa dá konštatovať, že občania sú v otázkach kultúrnych a spoločenských aktivít výrazne pasívni. Chýbajú aktívni občania, vodcovia, ktorí by boli schopní osloviť a motivovať ľudí. Tento negatívny jav je samozrejme v súlade aj so zlou sociálnou situáciou obyvateľov a z neho vyplývajúcim nezaujmom o kultúru, Obec je k rozvoju spoločenského a kultúrneho života čiastočne vybavená, má dostupný kultúrny dom v pomerne dobrom technickom stave, je však málo využívaný, žiada si častejšie organizovanie spoločenských a kultúrnych aktivít. Ďalej je dostupné futbalové ihrisko, pomerne často využívané, najmä mladšími obyvateľmi.

3.2.2 Tretí sektor

Tretí sektor je v porovnaní s okolitými obcami v lepšej situácii už s tým, že v obci funguje občianske združenie o.z. Hviezda. Má 12 členov a zaoberá sa najmä rozvojom rómskej kultúry a vzdelávaním mládeže. Celkovo sa však dá povedať že duch občianstva je u obyvateľstva veľmi slabý, stráca sa pocit komunity a lokálpatriotizmu, chýbajú občianske a komunitné a rozvojové aktivity, informovanosť (nie je dostupný verejný prístup k internetu), prípadne komunitné centrum obce, ktoré by podobné aktivity mohlo združovať. Celkovo tento stav prispieva k nízkemu potenciálu využitia externých rozvojových zdrojov (Štrukturálne fondy, nadácie, granty, atď).

3.2.3 Sociálna situácia

Špecifickou črtou obce Sutor je vysoký podiel rómskeho obyvateľstva, ktoré žije vo veľmi zlých sociálnych podmienkach. Je charakterizované skoro 100% nezamestnanosťou, nízkou úrovňou vzdelania, zlými životnými podmienkami a nízkou aktivitou pri riešení týchto problémov.

Dlhodobá nezamestnanosť a sociálna exklúzia za dlhé roky vyprodukovala niekoľko negatívnych javov v obci. Ide najmä o stratu pracovných návykov, stratu motivácie pracovať, nízka miera podnikavosti, drogová závislosť, alkoholizmus, domáce násilie. Osobitným alarmujúcim trendom spôsobeným zlou hospodárskou a sociálnou situáciou je zvyšujúci sa počet neprispôsobivých občanov v obci. Stav, keď občania žijú v takých podmienkach, kde nemajú ani základné sociálne a hygienické vybavenie produkuje občanov ktorým chýbajú základné spoločenské a hygienické návyky, čím hrozí prepad spoločnosti, vznik rôznych prenosných chorôb a epidémií, odchod ostatnej časti obyvateľov.

V rámci prevencie chýbajú aktivity zamerané najmä na deti pochádzajúce z problematických rodín, s dôrazom na výchovu, vzdelávanie a mimoškolské aktivity.

Na zlepšení sociálnej situácie najzraniteľnejších skupín obyvateľstva usilovne pracuje misijné spoločenstvo v obci, v spolupráci s ktorým sa môžu realizovať ďalšie aktivity. Dobré skúsenosti s terénnou sociálnou prácou vytvárajú potrebu výrazného posilnenia takýchto typov aktivít v obci, za účelom posilnenia sociálnej inklúzie v obci.

3.3 Ekonomické využitie zdrojov

3.3.1 Podnikateľská sféra

Vzhľadom na počet obyvateľov je podnikateľská nerozvinutá, keď obci nevykonáva svoju činnosť takmer žiadny podnikateľský subjekt.

Primárna sféra:

Ešte vždy je v obci najväčším zamestnávateľom sektor poľnohospodárstva, v ktorom funguje ešte 5 podnikateľských subjektov, zamestnávajúcich spolu 9 zamestnancov.

Klasické plodiny, ktoré boli v obci tradične pestované strácajú svoju konkurencieschopnosť na globálnom trhu. Avšak čisté životné prostredie a tradícia poľnohospodárstva v rodinách vytvára vhodné predpoklady pre špecializovanú výrobu (napr. bioprodukty, aromatické a olejné rastliny, energetické rastliny, netradičné plodiny a pod.). Je potrebná modernizácia poľnohospodárstva avšak v spojení s jeho reštrukturalizáciou.

Priemyselná výroba sa v obci nenachádza.

Sekundárna sféra

Je v obci zastúpená jednou stolárskou dielňou, ktorá zamestnáva len 1 osobu. Chýba spracovanie iných surovín, napríklad miestnych poľnohospodárskych produktov.

Terciálna sféra

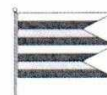
Terciálna sféra je zastúpená najmä typickými službami ako obchody, hostinec,.

Čo sa týka výhľadov do budúcnosti, obec a jeho okolitý región majú predpoklady na tvorbu nových pracovných miest v niekoľkých oblastiach:

- spracovateľský priemysel napojený najmä na poľnohospodársku prvovýrobu
- oživenie poľnohospodárstva, najmä tradičných plodín, ovocia, bioproduktov, energetických rastlín a biomasy
- výroba miestnych tradičných výrobkov, najmä v prepojení na cestovný ruch v regióne
- služby

Bariéry, ktoré zabraňujú rozvoju podnikateľských aktivít:

- geografická izolovanosť obce od regionálnych centier rozvoja
- nízka kúpyschopnosť obyvateľstva, slabý trh
- nízka vzdelanostná úroveň a počet neprispôsobivých občanov

3.3.2 Nezamestnanosť, zamestnanosť

3.3.2.1 Nezamestnanosť

Tab. č. 9 – Vývoj a štruktúra nezamestnanosti

Rok	Obyv.	EAO Spolu	EN	Miera nezamestn.
2009	479	265	260	98,11%
2010	494	273	271	99,27%
2011	519	278	275	98,92%
2012	532	295	290	98,31%
2013	534	285	283	99,30%

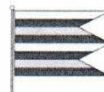
Miera nezamestnanosti je alarmujúca, dosahuje úroveň okolo 90%, pričom ešte v roku 2000 dosahovala 28,43%. Bolo to spôsobené náhlým pádom regionálnych zamestnávateľov, najmä v oblasti poľnohospodárstva. Nezamestnanosť sa týka pritom najmä obyvateľov s nižšou úrovňou vzdelávania a rómsku komunitu.

Keďže sa v posledných rokoch hospodárska situácia v regióne výrazne nezmenila, nevznikli nové pracovné miesta, miera nezamestnanosti zostáva významným problémom. Je typická dlhodobá nezamestnanosť, spolu s negatívnymi sprievodnými javmi ako apatia občanov, stratené pracovné návyky a motivácia pracovať, znížená životná úroveň, existenčné problémy.

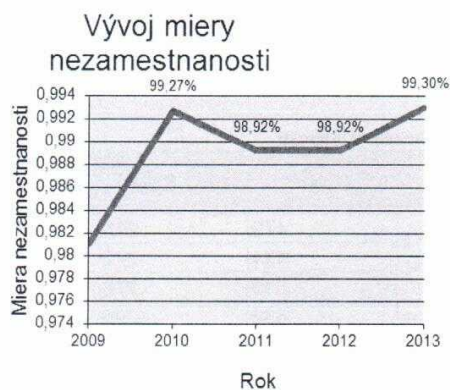
Negatívne efekty dlhodobej nezamestnanosti v kombinácii so zníženou životnou úrovňou spôsobujú nízku kvalitu a najmä konkurencieschopnosť nezamestnaných občanov na trhu práce. Očakávaný posun investorov zo západného Slovenska smerom na východ môže prispieť k vytváraniu nových pracovných miest v regióne. Avšak bez zavedenia foriem celoživotného vzdelávania a rekvalifikácií nebudú občania schopní zodpovedať požiadavkám moderných zamestnávateľov. Výrazným problémom je geografická izolovanosť celého regiónu, čo sťažuje každodenné cestovanie za prácou do regionálnych centier. Takže aj v prípade úspešného prilákania investícií do týchto miest sa miestni obyvatelia budú rozhodnúť necestovať, alebo sa z obce odsťahujú. Ďalším problémom je apatia a nízka motivácia nezamestnaných, sprevádzaná nízkou mobilitou a informovanosťou týchto občanov.

Špecifický problém má aj rómska komunita, ktorá sa najviac musí vyrovnávať so sociálnou inklúziou a predsudkami, ale aj s negatívnymi javmi vyplývajúcimi zo zlých sociálnych a životných podmienok. Je potrebné venovať osobitnú pozornosť tejto komunite pri aktivitách smerujúcich k zvýšeniu vzdelanostnej úrovne, kvality ľudských zdrojov a konkurencieschopnosti na trhu práce.

Graf č. 8 – Vývoj miery nezamestnanosti

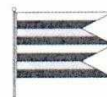
Keďže skoro 100% obce je nezamestnaná, vekové rozdelenie nezamestnaných je rovnomerné, so zastúpením každej vekovej kategórie. Je potrebné vykonať aktívne opatrenia na podporu zvýšenia konkurencieschopnosti ľudských zdrojov na trhu práce, hlavne v oblastiach, ktoré si nevyžadujú nadpriemerné vzdelanie.

Tab. č. 11 – Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných obyvateľov

Stupeň vzdelania	Evidovaných	%
Bez vzdelania	200	60,61%
Základné	100	30,30%
Učňovská škola	20	6,06%
SOU	8	2,42%
SOU s maturitou	2	0,61%
Gymnázium	0	0,00%
ÚSO	0	0,00%
Vyššie	0	0,00%
VŠ	0	0,00%
Spolu	330	100,00%

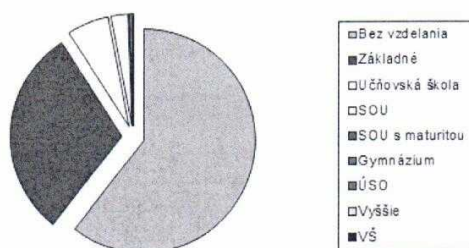
Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných ukazuje najväčší podiel medzi obyvateľmi s nižšou vzdelanostnou úrovňou, čo je následok úpadku poľnohospodárstva, zároveň však aj odzrkadľuje celkovú situáciu obyvateľstva, čo má vplyv aj na ich ekonomickú situáciu.

Graf č. 10 – Vzdelanostná úroveň nezamestnaných obyvateľov

Vzdelanostná úroveň EN

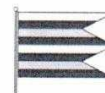

3.3.2.2 Zamestnanosť, trh práce

Dominantné postavenie najväčšieho zamestnávateľa už poľnohospodárstvo stratilo. Zamestnaná časť obyvateľstva pracuje najmä v oblasti sezónnych prác, malá časť v poľnohospodárstve a verejnej správe v obci. Možným riešením by bol aj rozvoj podnikania, ktorý však brzdí slabý podnikateľský duch a slabá podpora začínajúcich podnikateľov zo strany štátu, i eurofondov. Jedným z alternatívnych možností pre obec je zamestnať občanov na aktivačné práce a využitím možností z ÚPSVaR pri drobných obecných službách a úpravách prostredia obce.

3.4 Materiálne zdroje

Čo sa týka materiálnej vybavenosti obcí, najmä infraštruktúrou, je veľmi slabo rozvinutá. Je často zastaraná, prípadne nedokončená. Veľkým problémom pri rozvoji infraštruktúry obce sú nevysporiadané majetky. Je to brzdiaci element najmä v nadväznosti na využitie štrukturálnych fondov na rozvoj verejnej infraštruktúry. Výrazným posilnením v tejto oblasti by malo byť vybavenie obce základnou infraštruktúrou, ktoré by malo byť realizované z fondov EÚ.

3.4.1 Bývanie a bytový fond

Obyvatelia obce bývajú v rodinných domoch, ale novostavba v obci v posledných rokoch nevznikla a dlhodobo stagnuje. Veľkým problémom je absencia bytov s nižším štandardom, pričom záujem o ne by u miestneho obyvateľstva bol.

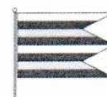
Počet	Rodinné domy	Bytové domy	Spolu
Domov spolu	70	4	74
Trvale obývané domy	70	4	74
v [%]	100,00%	100,00%	100,00%
Vlastníctvo b. družstvo	0	0	0
Vlastníctvo obec	0	4	4
Vlastníctvo FO	70	0	70
Vlastníctvo PO	0	1	1
Vlastníctvo ostatné	0	0	0
Neobývané	0	0	0
Priemerný vek domu	60	0	60

Bytový fond obce je trvalo obývaný na 100%. S trendom rastu počtu obyvateľov sa obývanosť bytového fondu obce ešte naďalej zvýši a rodiny sú už v tejto dobe nútené obývať jeden dom s viacerými rodinami. Osobitný problém s bývaním má značne veľká skupina obyvateľov, ktorá žije v nedôstojných životných podmienkach bez základného sociálneho a hygienického vybavenia starého domového fondu. V obci chýbajú nájomné byty nižšieho štandardu, čo by riešilo aj situáciu mladých rodín v obci a medzigeneračné problémy spoločného bývania. Tento spôsob bývania prináša so sebou aj konfliktné situácie medzi rodinami v jednom dome pod spoločnou strechou.

V trvalo obývaných domoch je vytvorených viac bytových jednotiek v ktorých bývajú rodiny, avšak v domoch tieto byty už nezodpovedajú súčasným štandardom bývania, čo musí samospráva striktne riešiť v časovom horizonte najbližších rokov.

3.4.2 Vek domového fondu

Obdobie	Rodinné domy	Bytové domy	Spolu
Do 1945	22	0	22
1946-1970	35	0	35
1971-1980	13	4	17
1981-1990	0	0	0
1991-2001	0	0	0
Spolu	70	4	74

Ako vidno zo spracovaných údajov väčšina domov bola postavená pred rokom 1970. Ich stav si vyžaduje časté opravy a renovácie, čo predstavuje značnú finančnú záťaž pre občanov v mnohonásobne znevýhodnenom regióne s obmedzenými možnosťami individuálnej bytovej výstavby. Aj táto skutočnosť je jedna z dôvodov na výstavbu nových nájomných bytov.

Ako riešenie prichádza do úvahy vybudovanie nájomných bytov nižšieho štandardu, čo by v obci dlhodobo vyriešilo problémy občanov a rodín s bývaním. Dopyt po nových možnostiach bývania rezonuje aj ako požiadavka občanov na samosprávu a poslancov na riešenie situácie. Nájomné byty s prípojkami na elektriku a ostatné dostupné siete v obci sú pre obec Sutor jedinou vhodnou alternatívou na vyriešenie dopytu po bývaní zo strany občanov, ktorým chce obec vyjsť maximálne v ústrety a bude hľadať vhodné alternatívy na financovanie projektu na výstavbu nájomných bytov nižšieho štandardu v spolupráci s podnikateľským sektorom, občanmi a verejnými inštitúciami. Ich výstavba by vyriešila dopyt občanov po nových bytoch v obci dlhodobo a udržateľne.

3.4.3 Infraštruktúrne vybavenie

Infraštruktúra	Áno/Nie, kvantifikácia
Cestná sieť v km	4
cesty 1. kat	nie
cesty 2 kat.	nie
Ostatné	
Železničná sieť v km	nie
Plyn v m	0
Kanalizácia v m	nie
ČOV	nie
Vodovod v m	0
Vodný zdroj	áno
Zber TKO	áno
Klasický	áno
Separovaný	nie
Domové ČOV	nie
Spôsob vykurovania	Elektrina, drevo
Vedenie el. energie	áno
Vzdušné	áno
Káblové	nie
Želez. stanica	nie
Vlakové spoje	nie
Želez. zastávka	nie
Autobus. stanica	áno
Autob. spojenie	áno
Z toho expresné	nie
Telefónny rozvod	áno
Rozhlas	Áno
Káblová TV	nie
Regionálne trasy TI	nie
Medzinárodné trasy TI	Nie
Internet	áno

Dopravná infraštruktúra

V obci nie je žiadna vlaková stanica, občania na dopravu využívajú autobusové spojenie a súkromné motorové vozidlá.

Cestná doprava

Obec sa nachádza na odbočke z hlavného ťahu Bratislava – Košice.

Miestne komunikácie sú asfaltové, ktoré si však vyžadujú rekonštrukciu. Ich kvalita je však premenlivá, keďže obec nemá dostatok zdrojov na úplnú rekonštrukciu, len na základnú údržbu. Problematické sú cesty a tak aj dostupnosť centier najmä v zimných mesiacoch.

Železničná doprava

V katastri obce neprechádza železničná trať.

Základná a environmentálna infraštruktúra

Plyn

Obec nie je plynofikovaná. Občania kúria tuhým palivom – hlavne drevom -, čo zvyšuje zaťaženie okolitého prírodného prostredia obce.

Pitná voda

Momentálne v obci verejný vodovod nie je, čo je zatiaľ výraznou bariérou pri rozvoji obce, zvyšovaní úrovne bývania ako aj pri rozvoji podnikania. Problém by sa mal vyriešiť realizáciou veľkého infraštruktúrneho projektu financované z fondov EÚ.

Kanalizácia a ČOV

V obci nie je dostupná kanalizácia, ani ČOV. Tento nedostatok je limitujúcim faktorom ďalšieho hospodárskeho i sociálneho rozvoja obce. Problém by sa mal vyriešiť realizáciou veľkého infraštruktúrneho projektu financované z fondov EÚ.

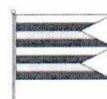
Odpadové hospodárstvo

V obci momentálne funguje TKO, s dvojtyždenným odvozom, separovaný zber už je zavedený, i keď postoj občanov k takýmto aktivitám zatiaľ nie je pozitívny. Obec má problémy s množiacimi sa čiernymi skládkami, ktoré sú vytvárané najmä miestnym obyvateľstvom.

Komunikačná infraštruktúra

V obci je dostupná pevná i obe mobilné telefónne siete. Internet je takisto dostupný, momentálne prostredníctvom dial-up pripojenia, ISDN a mobilného pripojenia. Širokopásmový internet v obci je tiež dostupný. Obec neprechádza regionálne trasy TI. Momentálne v obci neexistuje verejný prístupový bod k internetu.

Spoločenská infraštruktúra (infraštruktúra voľného času)

Pre rozvoj kultúrnych a voľno časových aktivít je obci dostupný kultúrny dom, futbalové ihrisko. Kultúrny dom si vyžaduje rekonštrukciu a je málo využívaný. Je potrebné rekonštruovať najmä športoviská, ktoré sú vo veľmi zlom technickom stave. Obyvateľom takisto chýbajú zariadenia poskytujúce možnosti trávenia voľného času, najmä pre mladých.

Pre spoločenské aktivity slúžia aj verejné priestranstvá obce, ktoré sú však už horšom technickom stave s potrebou ich obnovy.

3.5 Prírodné zdroje

Využitie pôdy

Údaj nie je dostupný, pozemky v majetku obce spravuje obec.

Lesy

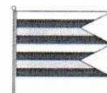
Obec sa nachádza v peknom prírodnom prostredí, ktoré nie je výrazne zaťažené. Z pohľadu trvalej udržateľnosti environmentálnych aktivít je však potrebné posilniť aktivity smerujúce k posilneniu ochrany životného prostredia a to najmä prostredníctvom výchovy detí.

3.6 Cestovný ruch

Samotná obec je pre rozvoj CR málo vhodná. Je však v regióne, ktorý má snahu aj potenciál pre rozvoj cestovného ruchu, do snahy ktorej sa môže aj obec zapojiť. Najmä v nadväznosti na nedotknutú prírodu je reálna šanca aspoň čiastočného rozvoja cestovného ruchu a pešej turistiky.

Slabinou obce je vybavenie službami a infraštruktúrou cestovného ruchu. V obci sa nenachádza stravovacie zariadenie. Chýbajú ubytovacie kapacity aspoň na štandardnej úrovni. Chýbajú ostatné doplnkové služby na oddych, relaxáciu a trávenie voľného času, absentujú nosné produkty CR, sprievodné podujatia, ako aj komplexný marketing a poskytovanie informácií o možnostiach v regióne. Pre rozvoj pešej aj cyklistickej turistiky je potrebné kvalitné značenie jednotlivých trás.

K rozvoju CR v obci chýba komplexný prístup k problematike na úrovni mikroregiónu. Chýba spoločná stratégia rozvoja CR. Takisto je nedostatočný marketing lokality.

4. SWOT analýza obce

Silné stránky <ul style="list-style-type: none"> • Mladé obyvateľstvo – nízky priemerný vek obyvateľov • Zvyšujúci sa počet obyvateľov • Dobré spolužitie medzi národnosťami a etnickými skupinami • V obci funguje škôlka i škola so stabilným počtom žiakov • Fungovanie misijného spoločenstva v obci • Tradícia hudobníkov	Slabé stránky <ul style="list-style-type: none"> • Nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva • Vysoká miera dlhodobej nezamestnanosti • Nedostatok bytov • Nízka motivácia pre vzdelávanie – nezodpovednosť rodičov • Málo možností kvalitného trávenia voľného času • Málo aktívnych občanov, nedostatok vodcov v komunitách • Pasivita obyvateľov – bezvýchľadnosť • Odchod mladej a najmä vzdelanej skupiny obyvateľstva • Nedostatky vyplývajúce z bývalého štatútu „zánikovej obce“ • Nízka motivácia pracovať • Nízka miera podnikavosti • Vysoký počet neprispôsobivých občanov – veľmi zlé sociálne a hygienické podmienky veľkej skupiny obyvateľov • Drogová závislosť
Príležitosti <ul style="list-style-type: none"> • Užšia spolupráca a koordinácia aktivít s misiou • Posilnenie terénnej sociálnej práce • Motivácia a aktivizácia občanov • Posilnenie tretieho sektora • Vytvorenie možností voľno časových aktivít – založených na miestnych tradíciách • Vzdelávanie občanov • Podpora podnikania • Zvýšenie kvality miestnej infraštruktúry	Ohrozenia <ul style="list-style-type: none"> • Zánik vzdelanej skupiny obyvateľstva, zvyšujúci sa počet neprispôsobivých občanov • Hrozba epidémií • Rozmach drogovej závislosti

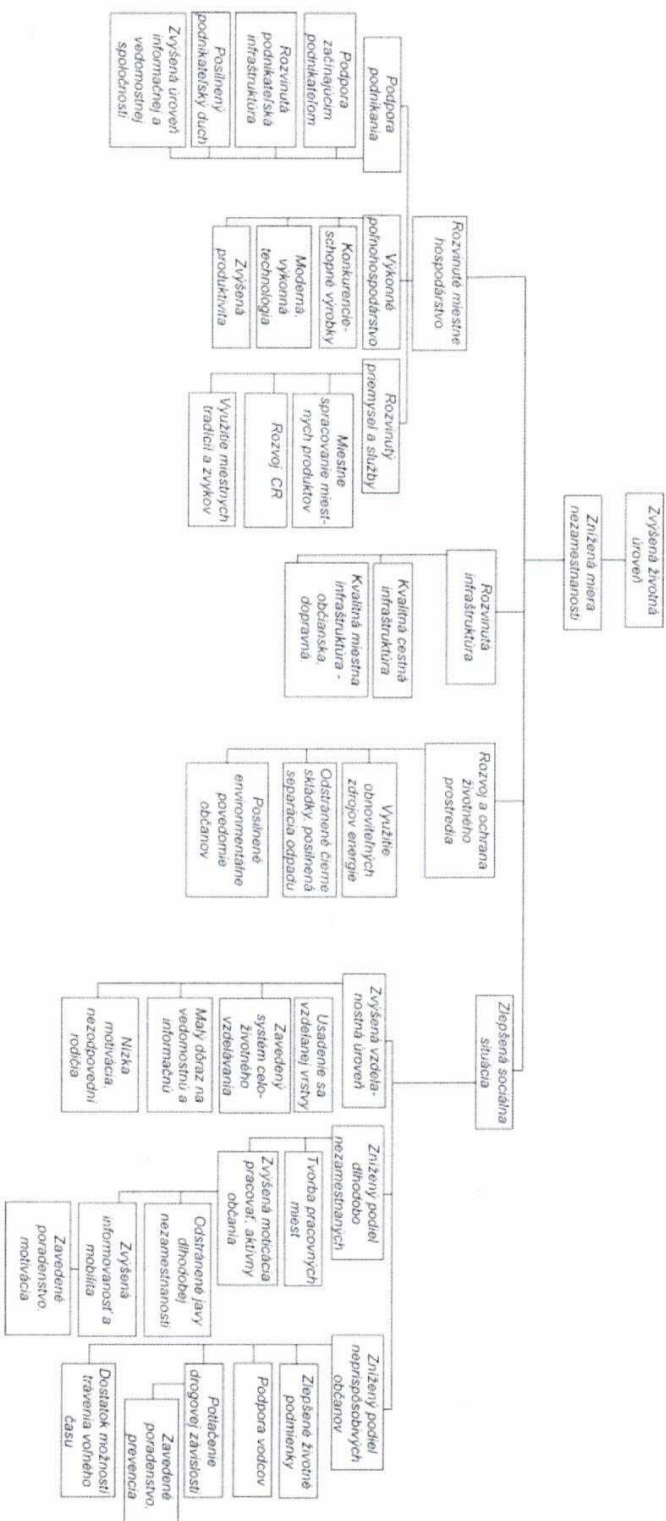

5.1 Strom problémov

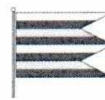

5.2 Strom cieľov

6. Rozvojová stratégia

6.1 Ciele a priority

Strategický cieľ – Zvýšenie životnej úrovne obyvateľov v obci

Priorita 1 – Podpora sociálnej inklúzie, zamestnanosti a vzdelanosti

Priorita 2 – Rozvoj miestneho hospodárstva, tvorba pracovných miest

Priorita 3 – Rozvoj infraštruktúry

Priorita 4 – Rozvoj ochrany životného prostredia

6.2 Opatrenia a aktivity

Priorita 1 – Podpora sociálnej inklúzie, zamestnanosti a vzdelanosti

Opatrenie 1.1 – Zvýšenie sociálnej inklúzie, zníženie podielu neprispôsobivých občanov

Podopatrenie 1.1.1 – Zlepšenie životných podmienok občanov

- výstavba sociálnych bytov
- posilnenie terénnej sociálnej práce
- rekonštrukcia infraštruktúry
- organizácia verejnoprospešných prác zameraných na zlepšenie životných podmienok obyvateľov

Podopatrenie 1.1.2 – Podpora vodcov, motivácia občanov

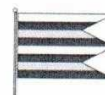
- identifikácia a podpora komunitných lídrov
- motivačné aktivity so zameraním sa na motiváciu občanov k účasti na veciach verejných, verejnoprospešných
- vytvorenie a podpora aktivít komunitného centra
- posilnenie tretieho sektora v obci

Podopatrenie 1.1.3 – Potlačenie drogovej závislosti

- podpora vzdelávacím a osvetovým aktivitám
- kladenie dôrazu na preventívne opatrenia
- podpora liečenia závislých osôb

Podopatrenie 1.1.4 – Posilnenie možností pre trávenie voľného času

- rozvoj infraštruktúry súvisiacej s trávením voľného času

- podpora aktivít manažujúcich aktívne trávenie voľného času
- podpora krúžkových aktivít

Podopatrenie 1.1.5 – Rozvoj tretieho sektora

- založenie rozvojového občianskeho združenia
- posilnenie využívania možností získania finančnej podpory pre rozvojové projekty prostredníctvom práce občianskeho združenia
- rozvoj dobrovoľníctva
- posilnenie účasti občanov na verejných veciach obce
- zapojenie občanov do rozvojových aktivít

Opatrenie 1.2 – Zvýšenie vzdelanostnej úrovne

Podopatrenie 1.2.1 – Zvýšiť motiváciu k vzdelávaniu

- motivačné aktivity
- osvetové a motivačné aktivity zamerané na rodičov

Podopatrenie 1.2.2 – Zavedenie systému celoživotného vzdelávania

- zvýšiť úroveň vzdelávania
- rozvoj celoživotného vzdelávania
- zabezpečenie vzdelávania a rekvalifikačných kurzov v súlade s požiadavkami trhu práce
- rozvoj vzdelávania cudzích jazykov
- vytvorenie vzdelávacieho centra
- zníženie miery sociálnej neprispôsobivosti

Podopatrenie 1.2.3 – Rozvoj informačnej a vedomostnej spoločnosti

- rozvoj počítačovej gramotnosti, ECDL,
- zavedenie moderných metód vzdelávania

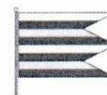
Opatrenie 1.3 – Zníženie miery dlhodobej nezamestnanosti

Podopatrenie 1.3.1 – Zvýšenie aktivity občanov a posilnenie sociálnej inklúzie

- motivácia nezamestnaných k zamestnaniu/samozamestnaniu
- zavedenie systému poradenstva a informovania pre nezamestnaných
- rozvoj služieb nezamestnaným
- boj proti negatívnym javom dlhodobej nezamestnanosti
- riešenie špecifických problémov obyvateľstva
- podpora komunitných lídrov
- posilnenie komunitných služieb

Podopatrenie 1.3.2 – Rozvoj ľudských zdrojov v oblasti podnikania

- motivácia k podnikaniu

- podporné vzdelávanie, zamerané na založenie a rozvoj podnikania

Priorita 2 – Rozvoj miestneho hospodárstva, tvorba pracovných miest

Opatrenie 2.1 – Podpora podnikania

Podopatrenie 2.1.1 – Podpora začínajúcim podnikateľom

- podpora rozvojových projektov zameraných na rozvoj MSP založených na využití miestnych zdrojov
- podpora začínajúcim podnikateľom a mladým podnikateľom
- podpora cezhraničného podnikania
- podpora e-podnikania
- vytvorenie verejno-privátneho partnerstva s účelom rozvoj podnikania
- rozvoj podnikania založeného na inováciách a moderných technológiách

Podopatrenie 2.1.2 – Rozvoj podnikateľskej infraštruktúry

- zriadenie inkubátorového domu a podporných služieb podnikateľom
- rozvoj podnikateľskej infraštruktúry, využitie prázdnych objektov na tento účel

Podopatrenie 2.1.3 – Rozvoj ľudských zdrojov v oblasti podnikania

- motivácia k podnikaniu
- podporné vzdelávanie, zamerané na založenie a rozvoj podnikania

Podopatrenie 2.1.4 – Podpora moderného podnikania, inovácií

- podpora inovatívnych foriem podnikania
- podpora modernizácie technológií a postupov
- podpora e-commerce a e-business

Opatrenie 2.2 – Zvýšenie výkonnosti poľnohospodárstva

Podopatrenie 2.2.1 – Zvýšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárskej produkcie

- zavedenie produkcie s vyššou pridanou hodnotou, bioprodukcie
- rozvoj produkcie energetických rastlín
- posilnenie miestneho spracovania miestnych surovín

Podopatrenie 2.2.2 – Modernizácia technológií poľnohospodárskych subjektov

- modernizácia technologického vybavenia subjektov
- modernizácia spracovateľského priemyslu
- založenie spoločného odbytového združenia
- zavádzanie environmentálnych technológií

Opatrenie 2.3 – Rozvoj priemyslu a služieb

Podopatrenie 2.3.1 – Spracovanie miestnych surovín

- podpora pre zavedenie spracovateľského priemyslu zameraného na spracovanie miestnych surovín
- podpora pre založenie podnikov v obci

Podopatrenie 2.3.2 – Rozvoj cestovného ruchu

- rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu
- rozvoj ľudských zdrojov zameraný na CR
- rozvoj marketingových aktivít

Podopatrenie 2.3.3 – Využitie miestnych tradícií

- rozvoj tradičných remesiel
- rozvoj sprievodných aktivít na báze miestnych zvykov a kultúry

Priorita 3 – Rozvoj infraštruktúry

Opatrenie 3.1 – Rozvoj cestnej infraštruktúry

- výstavba a rekonštrukcia miestnych ciest a chodníkov

Opatrenie 3.2 – Rozvoj lokálnej infraštruktúry

Podopatrenie 3.2.1 – Rozvoj občianskej infraštruktúry (kultúra, školstvo, verejné priestory)

- modernizácia a rekonštrukcia verejných budov obce
- znižovanie energetickej náročnosti objektov
- podpora polyfunkčného využitia málo využívaných objektov
- úprava verejných priestorov
- výstavba oddychového a športového areálu, amfiteátru obce
- rekonštrukcia ciest a chodníkov v obci
- ochrana a rekonštrukcia pamiatok

Opatrenie 3.3 – Podpora bývania

Projekt 3.2.1 – Vytvorenie stavebných pozemkov v obci

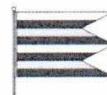
Projekt 3.2.2 – Výstavba sociálnych nájomných bytov nižšieho štandardu

Projekt 3.2.3 – Podpora obecného podniku pri výstavbe domov obyvateľov

Opatrenie 3.4 – Rozvoj komunikačnej infraštruktúry

- rozvoj internetizácie obce
- rozvoj verejných prístupových bodov
- podpora internetizácie a informatizácie verejnej správy

Priorita 4 – Rozvoj životného prostredia

Opatrenie 4.1 – Odstránenie čiernych skládok, posilnenie separovaného zberu odpadu

- odstránenie čiernych skládok, podpora preventívnych opatrení pre zamedzenie tvorby nových
- posilnenie separovaného zberu odpadu
- podpora aktivít zvyšujúcich environmentálnu uvedomelosť občanov

Opatrenie 4.2 – Využitie obnoviteľných zdrojov energie

- realizácia štúdie realizovateľnosti pre využitie obnoviteľných zdrojov energie v obci
- zavedenie takýchto technológií vo verejných objektoch

Opatrenie 4.3 – Rozvoj environmentálneho vzdelávania

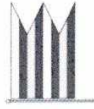
- vzdelávacie aktivity pre mládež

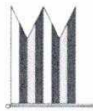
7. Akčný plán obce

Priorita 1 – Podpora sociálnej inklúzie, zamestnanosti a vzdelanosti				
Opatrenie 1.1 – Zvýšenie sociálnej inklúzie, zníženie podielu neprispôsobivých občanov				
Aktivita	Časový harmonogram	Zodpovednosť	Finančný plán	Zdroj
• výstavba sociálnych bytov	12.2009	Obec		FRB,
• posilnenie terénnej sociálnej práce	12.2009	Obec, MVO		ESF, nadácie, MPSVR
• organizácia verejnoprospešných prác zameraných na zlepšenie životných podmienok obyvateľov	9.2010	Obec, MVO		ESF, MPSVR
• vytvorenie a podpora aktivít komunitného centra	12.2010	MVO, obec		ESF, nadácie
• podpora vzdelávacím a osvetovým aktivitám	3.2011	MVO, obec		ESF, nadácie
• výstavba ihrisk, športovísk oddychového areálu	9.2012	Obec, MVO, podn.		ERDF, POD
• založenie rozvojového občianskeho združenia	1.2009	Obec, podn.		Vlastné zdroje
• posilnenie účasti občanov na verejných veciach	3.2009-2014	MVO, obec		Vlastné zdroje, nadácie
Opatrenie 1.2 – Zvýšenie vzdelanostnej úrovne				
Aktivita	Časový harmonogram	Zodpovednosť	Finančný plán	Zdroj
• osvetové a motivačné aktivity zamerané na rodičov	3.2009-2014	MVO, obec		ESF, nadácie
• zabezpečenie vzdelávania a rekvalifikačných kurzov v súlade s požiadavkami trhu práce	6.2009-2014	MVO, obec, podn.		ESF, MPSVR
• rozvoj vzdelávania cudzích jazykov	9.2009-2014	MVO, obec		ESF, MŠ
• rozvoj počítačovej gramotnosti, ECDL,	9.2009-2014	MVO, obec, podn.		ESF, MDPT, MŠ
Opatrenie 1.3 – Zníženie miery dlhodobej nezamestnanosti				
Aktivita	Časový harmonogram	Zodpovednosť	Finančný plán	Zdroj
• zavedenie systému poradenstva, informovania	6.2011	MVO, obec		ESF, nadácie

a motivácie pre nezamestnaných					
• riešenie špecifických problémov rómskeho obyvateľstva	3.2009-2014	MVO, obec			ESF, ÚV, nadácie
• tréning komunitných lídrov	9.2011	MVO, obec			ESF, ÚV, nadácie
• podporné vzdelávanie, zamerané na založenie a rozvoj podnikania	6.2012	MVO, obec, podn.			ERDF, ESF
Priorita 2 – Rozvoj miestneho hospodárstva, tvorba pracovných miest					
Opatrenie 2.1 – Podpora podnikania					
Aktivita	Časový harmonogram	Zodpovednosť	Finančný plán		Zdroj
• podpora začínajúcim podnikateľom a mladým podnikateľom, vzdelávanie, poradenstvo	6.2009	MVO, obec			ESF, MH
• vytvorenie verejno-privátneho partnerstva s účelom rozvoj podnikania	1.2009	Obec, MVO, podn.			Vlastné zdroje
• rozvoj podnikateľskej infraštruktúry, využitie prázdnych objektov na tento účel	12.2009	Obec, podn.			ERDF
• rozvoj tradičných remesiel ako podnikania	6.2009	MVO, podn.			ERDF, POD
Opatrenie 2.2 – Zvýšenie výkonnosti poľnohospodárstva					
Aktivita	Časový harmonogram	Zodpovednosť	Finančný plán		Zdroj
• zavedenie produkcie s vyššou pridanou hodnotou, bioprodukcie	9.2009	Podn.			PRV, súkromné
• modernizácia technologického vybavenia subjektov	3.2009-2014	Podn.			PRV, súkromné
• zavádzanie environmentálnych technológií	3.2009-2014	Podn.			PRV, súkromné
Opatrenie 2.3 – Rozvoj priemyslu a služieb					
Aktivita	Časový harmonogram	Zodpovednosť	Finančný plán		Zdroj
• podpora pre zavedenie spracovateľského priemyslu zameraného na miestne suroviny	2009-2014	Podn.			PRV, súkromné

• príprava ľudských zdrojov zameraný na CR	12.2014	MVO, podn.		ESF, PRV
• školenie tradičných remesiel	3.2009	MVO, podn.		ESF, PRV, nadácie
Priorita 3 – Rozvoj infraštruktúry				
Opatrenie 3.1 – Rozvoj cestnej infraštruktúry				
Aktivita	Časový harmonogram	Zodpovednosť	Finančný plán	Zdroj
• výstavba a rekonštrukcia miestnych ciest a chodníkov	12.2014	Obec		ERDF
Opatrenie 3.2 – Rozvoj lokálnej infraštruktúry				
Aktivita	Časový harmonogram	Zodpovednosť	Finančný plán	Zdroj
• modernizácia a rekonštrukcia verejných budov obce, trvalo udržateľným spôsobom	12.2011	Obec		ERDF, POD
• úprava verejných priestorov	6.2012	Obec, MVO		ERDF, POD
• rekonštrukcia pamiatok	12.2012	Obec, MVO, podn.		ERDF, POD, MK, súkromné
Opatrenie 3.3 – Rozvoj podpory bývania				
• Vytvorenie stavebných pozemkov v obci	12.2014	Obec, podnikatelia		Obec, podnikatelia
• Zabezpečenie sociálnych nájomných bytov nižšieho štandardu	12.2014	Obec, podnikatelia		ŠFRB, banky, PRV - dotácia
• Podpora obecného podniku pri výstavbe domov obyvateľov	12.2014	Obec, podnikatelia		Obec, podnikatelia
Opatrenie 3.4 – Rozvoj komunikačnej infraštruktúry				
Aktivita	Časový harmonogram	Zodpovednosť	Finančný plán	Zdroj
• rozvoj internetizácie obce	12.2010	MVO, obec, podn.		ERDF, MDPT
• podpora internetizácie a informatizácie verejnej správy	12.2010	Obec		ERDF, MDPT
Priorita 4 – Rozvoj životného prostredia				

Opatrenie 4.1 – Odstránenie čiernych skládok, posilnenie separovaného zberu odpadu				
Aktivita	Časový harmonogram	Zodpovednosť	Finančný plán	Zdroj
• odstránenie čiernych skládok	9.2012	Obec, MVO		ERDF, EF, MŽP
• podpora aktivít zvyšujúcich environmentálnu uvedomelosť občanov	3.2009-2014	MVO		EF, nadácie
Opatrenie 4.2 – Využitie obnoviteľných zdrojov energie				
Aktivita	Časový harmonogram	Zodpovednosť	Finančný plán	Zdroj
• realizácia štúdie realizovateľnosti pre využitie obnoviteľných zdrojov energie v obci	12.2014	Obec, podn., MVO		ERDF, nadácie, EF
• zavedenie takýchto technológií vo verejných objektoch	2009-2014	Obec, podn.		ERDF, EF, MŽP
Opatrenie 4.3 – Rozvoj environmentálneho vzdelávania				
Aktivita	Časový harmonogram	Zodpovednosť	Finančný plán	Zdroj
• vzdelávacie aktivity zamerané na mládež	9.2009-2014	MVO, obec		EF, nadácie

Pozn.:

Keďže v čase prípravy tohto PHSR ešte neboli dostupné programovacie dokumenty SR pre obdobie 2013-2020, bude finančný plán a zdroje krytia spravené po ich prijatí.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Sútör

Spracovaný za odbornej pomoci a konzultácií Občianskeho združenia Fundament, 2013

Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa: 16.12.2013

[Handwritten signature in blue ink]